

Odwaga

na podstawie opowiadania Katarzyny Terechowicz „Kacper”
z tomu „Gorzka czekolada i inne opowiadania o ważnych sprawach”
oraz rozdziału „Odwaga” z książki „Z dzieckiem w świat wartości”

(materiały: ww. zbiór opowiadań, duże kartki papieru, flipchart, pisaki)

Zadania dla nauczyciela:

Przeczytaj opowiadanie „Kacper” z tomu „Gorzka czekolada i inne opowiadania o ważnych sprawach”.

Byłoby dobrze, gdyby uczniowie mogli w domu przeczytać sami to opowiadanie, a potem nauczyciel przeczytałby je głośno na lekcji.

Przeczytaj też rozdział „Odwaga” z książki Ireny Koźmińskiej i Elżbiety Olszewskiej „Z dzieckiem w świat wartości”.

Cele lekcji:

1. Uświadomienie uczniom, czym jest prawdziwa odwaga, w odróżnieniu od bohaterstwa lub brawury, jaka jest jej definicja, co ona oznacza, jaki jest jej wpływ na jakość życia ludzi.
2. Pokazanie wielu aspektów odwagi, jej praktykowania wspólnie z innymi wartościami.
3. Ćwiczenie umiejętności dyskusji – stosowania argumentów, kulturalnego odpięcia argumentów przeciwnej strony.
4. Ćwiczenie wypowiedzi publicznych.
5. Ćwiczenie uważnego słuchania.

Przebieg lekcji:

1. Przeczytanie uczniom opowiadania „Kacper”.
2. Opowiedzenie tekstu przez chętnych uczniów.
3. Dyskusja.

Dyskusja:

Czym jest odwaga?

Wg Słownika języka polskiego:

Odwaga to zdolność zapanowania nad strachem, obawą i zrobienie czegoś niebezpiecznego lub trudnego.

Odwaga cywilna to odwaga jawnego wypowiedzenia i manifestowania swoich poglądów, sądów bez względu na okoliczności; także: umiejętność przyznania się do popełnionego błędu, umiejętność przyznania się do winy, powiedzenie prawdy, nawet jeśli jest dla nas niewygodna.

- Czy odwaga wg Słownika jest odwagą w sensie moralnym?
- Czy taka odwaga zawsze służy dobru?
- Czy w myśl pierwszej definicji Kacper był odważny?
- A w myśl drugiej?
- Co poświęcił w imię odwagi?
- Jakie były konsekwencje jego odważnego zachowania?

Konsekwencje, jakich doświadczamy, są często subiektywne i przede wszystkim zależne od naszego poczucia własnej wartości – osoba słaba będzie się wstydzić, że odmówiła i zawiodła kolegów, podczas gdy osoba o mocnym samouznanie w tej samej sytuacji może odczuwać dumę, że nie uległa naciskom i szantażowi moralnemu.

- Czy jego brat okazał się odważny?
- Jakie wartości można przypisać jego zachowaniu?
- Z jakimi innymi wartościami wiąże się odwaga?
- Czy brak odwagi jest zawsze tchórzostwem? (Nie mam odwagi, by skakać do rzeki, ale nie boję się stanąć w cudzej obronie. Jestem tchórzem czy nie?)

Wypiszmy na planszy wszystkie aspekty braku odwagi, jakie przyjdą nam do głowy, które nie są tchórzostwem.

Sięgnijmy do opowiadania „Nędzny tchórz” Pawła Beręsewicza z tomu „Gorzka czekolada i inne opowiadania o ważnych sprawach” i zanalizujmy odwagę Sorgała w tym opowiadaniu.

Odwaga ma bardzo wiele aspektów.

ODWAGĄ jest :

- Podejmowanie nowych wyzwań takich, jak choćby próbowanie nowych potraw. (Zawsze zwracając uwagę na konsekwencje!)
- Zawieranie znajomości.
- Patrzeć ludziom w oczy.
- Pokonywanie zawstydzenia.
- Mówienie bolesnej, ale koniecznej prawdy.
- Przyznanie się do winy.
- Bycie sobą.
- Przyznanie się przed sobą do swych lęków, ograniczeń, wad i decyzja pracy nad sobą, by zapanować nad niechcianymi cechami.

A CO NIE JEST ODWAGĄ?

(uczniowie podają własne przykłady)

Podajmy przykłady odwagi różnych osób – prawdziwych (np. uczeni, odkrywcy) i bohaterów książek. Podajmy też przykłady tchórzostwa i zanalizujmy konsekwencje tych zachowań.

Dlaczego w dzisiejszych czasach odwaga jest szczególnie ważna?